

Kaliografija gibanja

Rogalo, Renata

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:972428>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA VIZUALNU I MEDIJSKU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNE KULTURE

RENATA ROGALO

KALIGRAFIJA GIBANJA

DIPLOMSKI RAD

MENTOR:

prof. art. Domagoj Sušac

Osijek, 2024.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Renata Rogalo potvrđujem da je moj diplomski rad pod naslovom „Kaligrafija gibanja“ te mentorstvom prof. art. Domagoja Sušca rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, 30.9.2024.

Potpis

Renata Rogalo

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. IDEJA I PROCES RADA	2
3. FILOZOFIJA PRIRODE.....	7
4. NEUROGRAFIKA	8
5. VIZUALNI OPAŽAJ UMJETNIČKOG RADA	10
6. LINIJA	11
6.1. Psihološki utjecaj	11
7. ZAKLJUČAK	14
8. POPIS SLIKA	15
9. POPIS LITERATURE	16

SAŽETAK

Ovaj završni rad temelji se na subjektivnom pristupu procesu rada, odnosno introspekciji prirode i čovjekove okoline. Inspiracija prirodom pruža mogućnost otkrivanja ljepote, snage i oblika prirodnog svijeta koristeći upravo prirodu kao glavni motiv i simboliku. Povezanost s prirodom postaje sredstvo za izražavanje univerzalnih ideja o životu, promjena i povezanosti. Djelo poziva na promišljanje o čovjekovu odnosu s okolišem te o vlastitoj ulozi u njemu. Polazište rada je intuicija pomoću koje se djeluje na rad i u tom smislu doživljava psihološki proces djelovanja na rad. Rad je prikaz energije, harmonije, ritma, a slobodne linije koje se protežu radom predstavljaju osobno viđenje prirodnog svijeta. Nadalje, oblici koji nastaju ispreplitanjem linija prikaz su promjene prirode, što u konačnici predstavlja i djelovanje na psihološke aspekte čovjekova unutarnjeg svijeta. Fokus se stoga prebacuje na neraskidivu vezu unutarnjeg i vanjskog, ali i doživljaj koji ostavlja na promatrača.

Ključne riječi: kaligrafija, priroda, introspekcija, linije, ritam, psihologija, romantizam, ekologija

ABSTRACT

The final work is based on a subjective approach to the work process, that is, an introspection of nature and the human environment. Inspiration from nature provides the opportunity to discover the beauty, strength and form of the natural world using nature as the main motive and symbolism. Connecting with nature becomes a mean to express universal ideas about life, change and connection. The work invites reflection on human's relationship with the environment and his own role in it. The starting point of the work is intuition, which is used to act on the work and, in this sense, experience the psychological process of acting on the work. The work is representation of energy, harmony, rhythm and the free lines that stretch through the work represent a personal view of the natural world. Furthermore, the forms created by intertwining of lines are representation of the change in nature, which ultimately represents an effect on the psychological aspects of human's inner world. The focus therefore shifts to the inextricable connection between the inner and outer, as well as the experience it leaves on the observer.

Keywords: calligraphy, nature, introspection, lines, rhythm, psychology, romanticism, ecology

1. UVOD

Rad pod nazivom „Kaligrafija gibanja“ inspiriran je prije svega prirodom. Predstavlja introspektivno povezivanje sa svijetom oko sebe, gdje se ljepota i snaga prirodnih elemenata spajaju u vizualni jezik. Priroda, sa svojim oblicima, bojama i teksturama, stoljećima je bila neiscrpan izvor inspiracije umjetnicima svih pravaca. Ovaj rad istražuje tu vezu, prikazujući kako organski oblici prirode mogu oblikovati rad.

Pažljivim promatranjem i interpretacijom prirodnih pojava javlja se intuicija iz koje se formulira polazište rada. Stvara se djelo koje ne samo da prikazuje vanjski svijet, već i duboku emocionalnu i duhovnu povezanost s okolinom, pozivajući promatrača da i sam osjeti povezanost između čovjeka i prirode. Fokus rada temelji se na opažanju vlastitih psihičkih procesa u interakciji s prirodnim procesima. Prema hrvatskoj enciklopediji, introspekcija označava gledanje, promatranje. U psihologiji spomenuta metoda označava opažanje vlastitih doživljaja koje najčešće dolazi spontano, a u filozofiji se definira kao unutarnje promatranje misli, predodžbi ili sjećanja. Duboko promišljanje i razumijevanje prirodnog svijeta kroz osobni i emotivni doživljaj doveo je do ideje završnog rada, pa u konačnici i koncepta. Kroz introspektivni pristup prirodi, čovjek ne promatra samo vanjsku ljepotu prirodnih pojava, već i svoj unutarnji svijet, tražeći odnose sebe i okoline. Priroda postaje ogledalo u kojem se reflektiraju naše misli, osjećaji i unutarnji konflikti. U tom smislu, priroda postaje više od inspiracije, odnosno postaje vodič prema unutarnjem miru. Nadalje, na rad važnu ulogu u cjelokupnom procesu u smislu duhovne povezanosti ima i meditacija. Meditacija označava povezanost sa samim umjetničkim procesom te smanjuje svakodnevne smetnje i pospješuje usmjeravanje pažnje na unutarnji svijet pa time i na umjetničko djelovanje. Također, meditativna tehnika uključuje fokusiranje na prirodu s čime se produbljuje povezanost s njom i u konačnici reprezentira rad koji odražava energiju, fluidnost i pokret. Meditacija u procesu rada nije samo sredstvo za poboljšanje tehničkih vještina ili kreativnosti, ona postaje dio cjelokupnog stvaralačkog procesa.

2. IDEJA I PROCES RADA

Zamisao diplomskog rada javio se promatranjem prirode, introspektivnom metodom koja se provlačila cjelokupnim procesom rada. Iznenadno nadahnuće nije se dogodilo u jednom trenu, već nizom povezanih doživljaja. Proces se sastojao od slušanja i gledanja, usmjeravanja pažnje na trenutke i manifestacije koji su inače manje primjetljivi. Ostvarena opažanja dovela su do novih doživljaja svijeta i okoline, a koncept inspiriran prirodom stvorio je suptilan odnos čovjeka i prirode. Takvo doživljavanje prirode dovelo je do neočekivanih doživljajnih otkrića, a cjelokupno životno okruženje u konačnici je djelovalo intenzivnije.

Inspiracija organskih oblika poput valova, oblaka, grana drveća implicirala je izgled završnog rada, a upravo spomenuta organskiost proteže se cijelim radom. To je vidljivo u karakteru linija koje ispunjavaju površinu rada. Slobodne linije različitih formi dominiraju radom, a njihova važnost očituje se u samom konceptu gdje fluidnost linija podsjeća na prirodne elemente u pokretu.

Nadalje, spajanjem i preklapanjem različitih vrsta linija stvaraju se nepravilni, organski oblici koji ne reprezentiraju prirodu u njezinoj vizualnoj pojavnosti, već asocijativno nude „odgovore“.

Promatranje pojava u prirodi dovelo je do nastanka mentalnih slika pa bi, na primjer, iznenadni šum vjetra potaknuo vizualizaciju linija, koje su ostale zapamćene kao sjećanje na određeni prizor. Takve mentalne slike Šuvaković (2005) definira kao osjećaj vizualnog koji se javlja introspektivnom metodom. Također, Šuvaković (2005) govori kako mentalne slike pomoću osjetilnih podražaja (gledanja, slušanja i dodira) stvaraju imaginaciju nečega što nije fizičko.

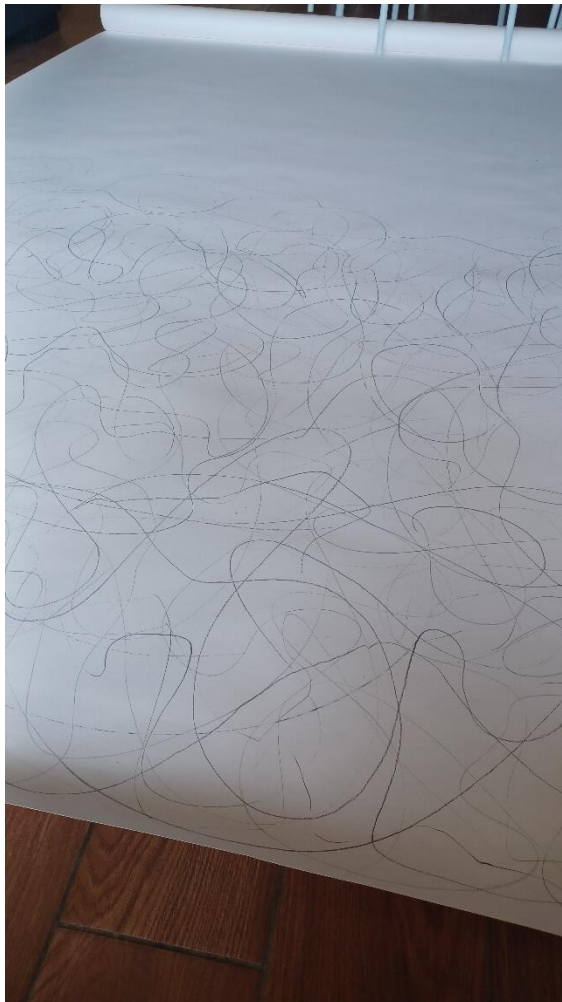
Temeljene su na iskustvu; u ovoj situaciji šum vjetra ili lelujave grane podsjećaju na linije i meditativni proces. Tako možemo reći da su mentalne slike kombinacija elemenata koji stvaraju određenu sliku kroz doživljaj stvarnosti. Takve mentalne slike kohezija su cjelokupnog procesa rada.

Proces rada zahtijevao je i misaonu povezanost s fizičkom pa je prilikom stvaranja vizualizacija linija označavala meditativno stanje. Prizori su prikaz apstrakcije, slike u pokretu. Šuvaković (2005) apstraktnom umjetnošću smatra onu koja na djelu ne prikazuje bića, pojave ili situacije, a na ekspresionističku apstrakciju gleda kao na

unutarnje izražavanje umjetnika. Fokus takvog slikarstva upravo je psihološko stanje, koje igra glavnu ulogu i u procesima ovog rada. Razumijevanjem vlastitih psiholoških stanja u koje bih ulazila označavalo je njihovo prepoznavanje i reakcija na njih, odnosno dopuštanje mislima i tijelu da se povrate iz negativnih stanja u ponovno svjesno.

Stvaranje rada odvijalo se na podu kao podsjetnik na egzistencijalnu važnost i misao da čovjek ne postoji bez tla, odnosno da ne pripada tlu nama, već mi pripadamo tlu. Djelovanje s takve pozicije, odnosno proces crtanja u sjedećem položaju s poda, djelovalo je oslobađajuće i inspirativno te u konačnici otvorilo mogućnost za veću interakciju s radom. Sjedenje na podu omogućava veću fizičku povezanost sa samim radom, a samim time i veće pokrete tijela. Nadalje, sjedeći položaj potiče meditativno stanje te javlja se dublja fokusiranost i oslobađa kreativnost.

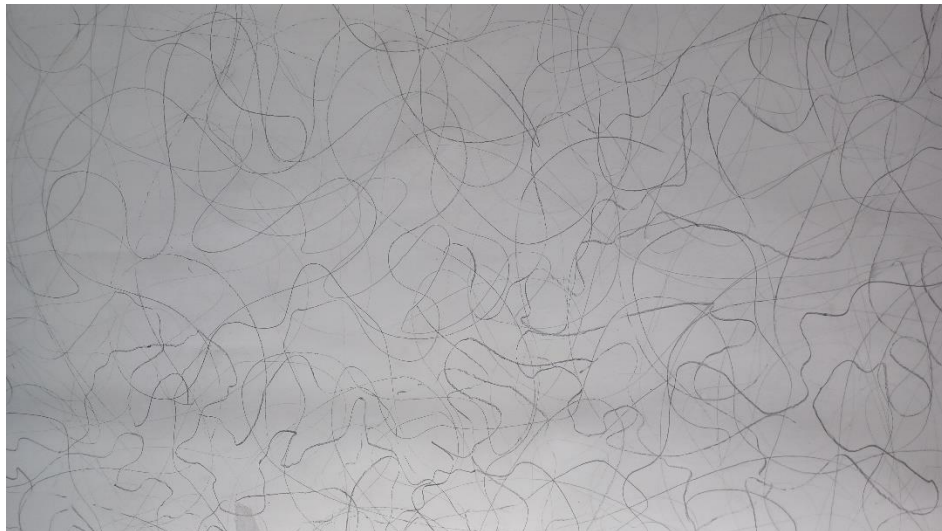

Prilog 1., početak crtanja na podu

Također, proces rada očituje se gestom koja se definira kao „ekspresivni i simbolični pokret tijela ili dijela tijela“ (Šuvaković, 2005; 245). Pokreti ruke koji su popraćeni isertavanjem linija izražavani su uglavnom svjesno, s pažnjom na pokretu i u skladu s disanjem gdje je fokus stavljen na proces meditacije. Odnos meditacije, odnosno disanja i pokreta ruke, usklađivao se u realizaciji ostavljanja traga po papiru.

„Gesta je izraz unutrašnje nužnosti, tjeskobe, seksualnosti, zadovoljstva u slikanju, koncentracije, tjelesne snage. U apstraktnom ekspresionizmu gestualni trag dobiva status znaka, on predstavlja slikarev duhovni i psihološki život za slikarstvo i publiku“ (Šuvaković, 2005; 245).

Šuvaković (2005) u svom pojmovniku suvremene umjetnosti govori kako je lirska apstrakcija zapravo apstraktno slikarstvo izraženo gestom. Stoga možemo zaključiti da se ovaj završni rad kreće unutar lirske apstrakcije. U fokusu rada su fluidnost, harmonija, ritam, energija kojima se izražava unutrašnje iskustvo i emocije. Takva međusobna povezanost čini cjelinu koja prikazuje vlastito psihološko stanje i pogled na cjelokupni prirodni svijet te njezin značaj za samog čovjeka.

Prilog 2., detalj linija

Proces trajanja interveniranja na rad bio je subjektivna odluka prepoznavanja stanja u kojem bih bila, a to je zahtijevalo i mentalni i emotivni izazov prepoznavanja vlastitih misli i emocija te odluke interveniranja na rad isključivo u neopterećenim stanjima tijela i duha. Glavni fokus procesa je sadašnji trenutak, neraskidiva veza opipljivog i neopipljivog, imaginacije i stvarnosti. Iako se tijekom cijelog djelovanja na rad potiče svjesno, opušteno stanje, često bi se pojavljivala frustracija, nemir ili blagi umor. Izazov je predstavljao i položaj tijela u kojemu bih bila tijekom interveniranja. Proces rada odvijao se u sjedećim položajima na podu, kako je ranije napisano, upravo radi međusobne povezanosti čovjeka i tla. Ograničenost s izmjenama poza pri sjedenju na podu dovela je do frustracije pa je fokus često morao biti vraćan na vizualizirane slike prirode. Manjak ugodnosti pri sjedenju bila je motivacija za dublju meditaciju te izazov u nastojanju zanemarivanja fizičke smetnje.

„Kaligrafija“ u nazivu rada označava povezanost s meditativnošću kroz stvaranje rada, odnosno simbolični prikaz povezanosti s prirodom kroz proces kaligrafskog traga što u konačnici rezultira energičnim linijama s dominacijom ritma. Kaligrafija je umjetnost lijepog pisanja rukom koja se ne odnosi samo na čitljivost, već i na estetski izgled svakog slova, kao i na sklad cjelokupnog teksta. Različite vrste poteza, debljina linija i korištenje praznog prostora stvaraju snažan kontrast i dinamičnost pa je takav postupak primijenjen i prilikom intervencije na rad, što u konačnici stvara prirodni tijek linija i ritam privlačeći promatrača i njegovu pažnju kroz kompoziciju.

Kako je sam fokus u stvaranju rada meditativnost i stanje duha, tako je i kaligrafsko pisanje meditativan i introspektivan proces u kojem je fokus na ritmu disanja, koncentraciji i preciznosti pokreta. Upravo je to poveznica koncepta rada i kaligrafije. Zajednička povezanost dovodi do meditacije i ugodnih osjećaja prilikom djelovanja na rad. Tijekom procesa pažnja je usmjerena na izvođenje linija; njihova različitost, fluidnost, isprekidanost te debljina i ton koji ovisi o tvrdoći grafitne olovke rezultirali su energičnim prikazom isprepletenih linija koje pojedinačno gledano nemaju zajednički cilj. Rad se, stoga, „čita“ kao cjelina, odnosno rad je međusobna povezanost svake pa i najmanje linije kao i oblika koji poprima određeno značenje u promatračevu oku.

Ovaj proces unosi osjećaj smirenosti u rad, što može biti preneseno i na promatrača. Kaligrafija, odnosno primjena kaligrafskih karakteristika u proces rada, donosi dublju povezanost s emocijama i duhovnosti.

3. FILOZOFIJA PRIRODE

Filozofija prirode bavi se proučavanjem prirodnog svijeta i njegovih zakona te odnosa čovjeka i prirode. Upravo romantičarska i ekološka filozofija poveznica su rada i koncepta. Prema Hrvatskoj enciklopediji, pokreti se javljaju krajem 18. i početkom 19. stoljeća kao reakcija na industrijsku revoluciju i znanstveni pogled na svijet. Upravo odmak od industrije i mehanicizma dovodi do okretanja prirodi; naglašava se povezanost s ljudskim bićima i duhovnosti te emocionalna vrijednost; priroda se počinje doživljavati kroz ljepotu i misterij. Takav pristup doveo je do otkrivanja čovjekova unutarnjeg svijeta. Otkrivanje čovjekova unutarnjeg bića i romantičarski doživljaj prirode i svijeta bili su inspiracija pri stvaranju koncepta. Romantičarska uvjerenja da priroda nije samo fizička stvarnost već i duhovna dimenzija potaknula su meditativna stanja u koja sam ulazila prilikom procesa rada te pomogla bolje razumjeti vlastitu prirodu. Povratak prirodi označava i odmak od modernog svijeta, a upravo laganim odmakom od tehnologije i svih vizualnih opažaja koji nas okružuju omogućio je svjesnije i dublje stvaranje rada.

Nadalje, inspiracija prirodom javlja se i kao reakcija na ekološku krizu te klimatske promjene. Upravo ekološka filozofija promatra prirodu kao cjelinu u kojoj su svi dijelovi međusobno povezani pa sve to zajednički čini holistički pristup. Rad nije samo prikaz vlastitog viđenja prirode, već je i apel za osvještavanje dosadašnjih načina življenja. Romantičarski i ekološki pokreti početkom 19. stoljeća pokazatelji su ljudske potrebe za prirodom, njezinu okretanju i prihvaćanju. Dokaz su kako čovjekova potreba za prirodom nadilazi materijalno i vraća nas u bit našeg postojanja. Stoga, koncept samog rada ne govori samo o promatranju prirode, već i o povratku vlastitom unutarnjem biću, dubljim shvaćanjima postojanja kroz oči prirode.

Iako romantičarska filozofija prirode naglašava individualni doživljaj i vrijednost prirode, a ekološka filozofija fokusira se na zaštitu životne sredine, u međusobnoj su vezi između čovjeka i prirodnog svijeta.

4. NEUROGRAFIKA

Neurografika je relativno nova umjetnička i terapijska metoda koja koristi crtanje kao alat za osobni razvoj, rješavanje problema i postizanje emocionalne ravnoteže. Ovu tehniku je 2014. godine osmislio ruski psiholog i umjetnik Pavel Piskarev, doktor psihologije i stručnjak za kreativni razvoj. Osnovni princip neurografike je crtanje kao proces transformacije; neurografika kombinira apstraktno crtanje s tehnikama koje potiču promjenu percepcije i rješavanje unutarnjih konflikata. Linije koje se crtaju predstavljaju mentalne obrasce, a kroz proces crtanja one se mijenjaju, omogućavajući oslobađanje blokada i stresa. Specifične krive linije koje nikada ne ponavljaju isti obrazac predstavljaju osnovu ove tehnike. Te linije simboliziraju nesvjesne misli i procese. Kroz njihov oblik, umjetnik prenosi unutarnje stanje i povezuje različite elemente slike u harmoniju. Također, neurografika je kombinacija umjetnosti i znanja o umu. Ona omogućava crtanje kao sredstvo izražavanja emocija i otkrivanja dubljih shvaćanja o sebi i svijetu. Glavna ideja neurografike je da proces crtanja utječe na živčane veze u mozgu, što može dovesti do promjene razmišljanja i ponašanja. Neurografika se često koristi za rješavanje stresa, anksioznosti, kao i za postizanje ciljeva i kreiranje pozitivnih promjena.

Practiciranje neurografike započinje identificiranjem samog problema ili emocije. Zatim se crtaju slobodne krive linije koje predstavljaju tijek misli i osjećaje. Sljedeći korak je povezivanje linija i njihovo harmoniziranje dodavanjem boja, oblika i dodatnih linija, što dovodi do stvaranja uravnoteženog vizualnog izraza. Neurografika se koristi u umjetničkim, terapijskim i edukativnim kontekstima. Može biti alat za osobni razvoj, kreativnu meditaciju ili umjetničku terapiju. Korisnici često izvode vježbe samostalno ili uz vodstvo certificiranih instruktora. Neurografika je postala popularna jer je pristupačna širokoj publici – nije potrebna prethodna umjetnička vještina, već je fokus na slobodnom izražavanju i unutrašnjoj transformaciji kroz umjetnički proces.

Sličnosti u konceptu ovog rada i neurografike prisutni su upravo u meditativnom i terapijskom smislu same metode. Vlastiti rad te proces samog rada temelje se na uravnoteženosti, miru i prepoznavanju vlastitih emocija, a to su neke od glavnih karakteristika metode neurografike. Sama metoda poslužila je kao inspiracija u vlastitom izražavanju čime je rad u konačnici sretnije i spontanije realiziran.

Prilog 3., primjer neurografike

Prilog 4., primjer neurografike

5. VIZUALNI OPAŽAJ UMJETNIČKOG RADA

Vizualni opažaj umjetničkog rada odnosi se na način na koji promatrač doživljava i reagira na umjetničko djelo putem vida. Arheim (1985) objašnjava da je umjetnička djelatnost izvedba uma u kojem su opažanje i mišljenje povezani. Nadalje, Arheim (1985) smatra da istraživanje opažanja i viđenja dovodi do procesa preko kojeg osjetila osjećaju okolinu. „Vizualno opažanje je izrazito aktivna djelatnost. Ona se može odnositi na mali dio vizualnog svijeta ili na cjelokupni vizualni okvir prostora, u kom svi predmeti koji se trenutno vide imaju svoje mjesto. Kroz taj svijet kreće se pogled, vođen pažnjom, skupljajući uski opseg najoštrijeg viđenja čas na jednu, čas na drugu točku, ispitujući predmete istražujući im oblik“ (Rukavina, 2009; 570).

„Velika vrlina viđenja je u tome što je ono ne samo visoko artikuliran medij, nego što njegov univerzum pruža neiscrpno bogate informacije o predmetima i događajima vanjskog svijeta. Zato je viđenje medij misli prvoga reda“ (Rukavina, 2009; 571).

Umjetnički radovi, poput slika, skulptura ili instalacija, koriste vizualne elemente kao što su boja, oblik, linija, tekstura i kompozicija kako bi prenijeli određene emocije, ideje, stoga je ideja ovog završnog rada potaknuti promatrače na subjektivno razumijevanje viđenog. Zakrivljene, fluidne i meke linije koje se „razlijevaju“ cijelom površinom rada stvaraju osjećaj pokreta i energije. Vizualni opažaj umjetničkog rada proces je koji zahtijeva djelovanje emocija i percepcije. Kako svaki promatrač donosi vlastitu percepciju, tako dolazimo do toga da se i svaki rad može različito interpretirati i doživjeti.

6. LINIJA

Linija je jedan od osnovnih elemenata vizualne umjetnosti i dizajna, koji ima značajnu ulogu u oblikovanju, kompoziciji i izražavanju. Ovisno o kontekstu i načinu upotrebe, linija može imati različita značenja i funkcije. Peić (1968), stoga, definira liniju kao element koji ne postoji u prirodi, već je dio imaginacije našeg duha.

Ovaj rad prikaz je vijugavih, isprekidanih, „mekih“ i „tvrdih“ linija koje ispreplićući se tvore nepravilne oblike. Dominacija takvih linija ukazuje na dinamiku i pokret. Linije imaju značajnu ulogu u organizaciji prostora, vode promatrača kroz kompoziciju usmjeravajući pažnju na ključne elemente. Spontane i ekspresivne vijugave linije odražavaju vlastito unutarnje stanje te proces i nadogradnju samog rada koji iz ispreplitanih linija „izrasta“ u nepravilne oblike. Možemo zaključiti da linija u umjetnosti nije samo sredstvo za definiranje oblika, već i alat za izražavanje emocija i ideja.

1.1 6.1. Psihološki utjecaj

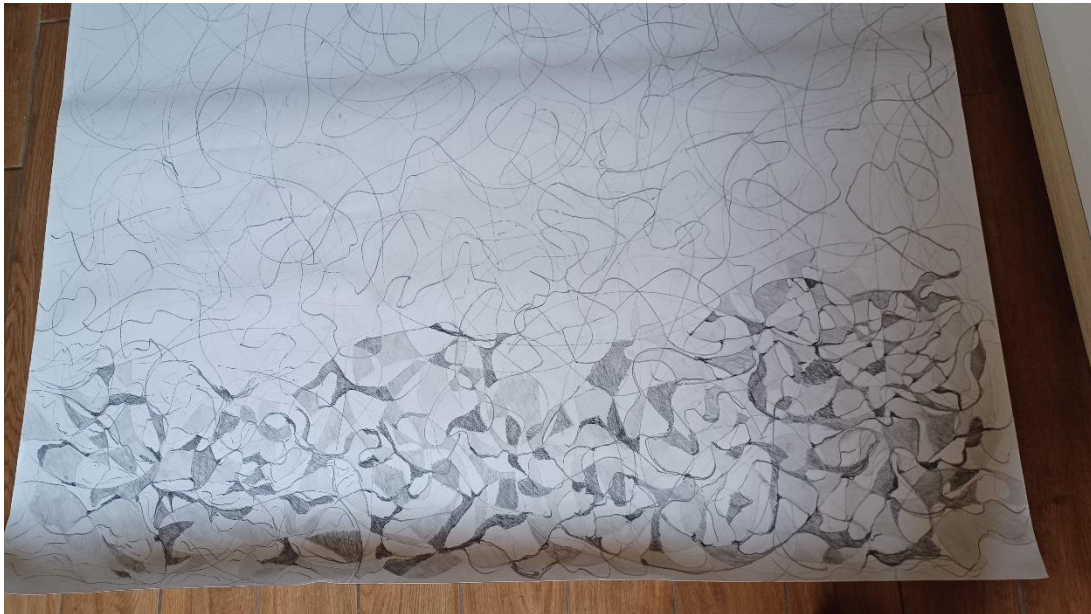
Dominantni elementi u rada su svakako linije i nepravilni oblici. Upravo vijugave linije i već spomenuti oblici ostavljaju značajan psihološki utjecaj na promatrače jer direktno utječu na emocije i percepciju djela. Vijugave linije na radu su zakrivljene, fluidne te na mjestima i nepravilne, što ih čini suprotnima od ravnih ili oštih linija. Asociraju na prirodne oblike te stvaraju osjećaj mira, opuštenosti i prirodne harmonije. Neprekidne i ponegdje nježne linije mogu na promatrača djelovati umirujuće.

Fluidnost linija izaziva osjećaj kretanja i pokreta u kompoziciji što stvara dinamiku unutar djela i dovodi do osjećaja živahnosti i spontanosti. Zanimljiva činjenica je da se u mnogim kulturama vijugave linije povezuju sa ženstvenošću upravo zbog svoje mekoće i fluidnosti. Vijugave linije, zbog svoje nepravilnosti i često neočekivanog smjera, stvaraju dojam kreativnosti, spontane energije što u konačnici rezultira slobodom izraza.

Također, nepravilni oblici i njihovo razvijanje upotpunjuju rad u pomalo drugačijem smjeru, dopuštajući promatraču skretanje pogleda s linija i usmjeravanje na nepravilne oblike tražeći smisao i značenje među njima. Odstupaju od standardnih geometrijskih formi te naglašavaju osjećaj prirodnosti. Nepravilni oblici podsjećaju na oblike iz prirode koji rijetko kada imaju

savršen geometrijski oblik. Time se stvaraju osjećaji prirodnosti i organskoga što u konačnici djeluje umirujuće. Međutim, upravo zbog svoje nepredvidljivosti i nesimetrije, nepravilni oblici mogu izazvati osjećaj napetosti, nesigurnosti i nelagode pa je cilj mekoćom i „igrom“ linija umanjiti dominaciju i strogoću oblika.

Upravo kombinacija vijugavih linija i nepravilnih oblika pojačava osjećaj spontanosti i kreativnosti, ali donosi i kompleksne emocionalne reakcije gdje se energija i kreativna sloboda sudaraju s nepredvidljivošću te stvaraju jak emocionalni osjećaj tijekom cjelokupnog procesa stvaranja rada. Stoga, možemo zaključiti da vijugave linije i nepravilni oblici imaju ključnu ulogu u smjeru djelovanja na emocionalne i psihološke reakcije te omogućavaju prenošenje ideja i osjećaja kroz rad.

Prilog 5., prikaz procesa rada

Prilog 6., detalj rada

Prilog 7., završni izgled rada

7. ZAKLJUČAK

Rad pod nazivom „Kaligrafija gibanja“ prikaz je inspiracije prirodom, psihološkog pogleda na nju te shvaćanje i prenošenje vlastitih emocija kao i promišljanje unutarnjeg i vanjskog svijeta. Rad istražuje prirodne motive kao simbole unutarnjeg mira, ravnoteže i refleksije, dok je meditacija svojevrsan most između svjesnog i nesvjesnog. Meditacija tijekom cjelokupnog djelovanja na rad pruža dublji uvid u vlastito poimanje prirodnog svijeta te njegovo značenje na vlastitu svijest. Linije, kako je spomenuto, predstavljaju vlastito viđenje organičnosti prirode, njezina nesavršenstva te ljepote koja je njime uzrokovana. Proces djelovanja na rad zahtijevao je fizičku i psihičku spremnost. Fizički izazov stvaralo je interveniranje s poda pa je cjelokupan proces otežavan fizičkom nelagodnošću. Upravo osvještavanje fizičke težine i nelagode osobno je djelovalo motivirajuće.

Nadalje, psihološkom metodom gledanja, introspekcijom, koja se provlači kroz cijeli proces rada, priroda se ne doživljava samo kao vanjski pejzaž, već kao odraz unutarnjih stanja. Javila se posebna povezanost te pogotovo zahvalnost prema prirodi i svemu što me okružuje.

Djelo, osim što postaje prilika za razumijevanje vlastitih psiholoških i emocionalnih procesa, naglašava i čovjekovo poimanje svijeta oko sebe, njegove unutrašnjosti, ali i međusobne povezanosti s prirodnim svijetom.

Odnos rada i promatrača donosi svojevrsnu interakciju u kojoj rad ne postoji samo kao objekt, već kao doživljaj onoga koji ga promatra. Slika izaziva emocionalne i intuitivne reakcije kod promatrača, potičući ga na razmišljanje, osjećanje i interpretaciju, a takva subjektivna iskustva donose jedinstven doživljaj. Tako je promatračima dopušteno stvarati vlastitu scenu preko vizualnog dojma. Rad, stoga, postaje zrcalo kroz koje promatrač istražuje vlastite misli, emocije i uvjerenja. Ovaj način djelovanja između rada i promatrača otkriva percepciju i doživljaj subjektivnim. Osim što stvara različite perspektive, rad prikazuje stvarnost, ali dopušta i njegovo preoblikovanje kroz oči promatrača.

8. POPIS SLIKA

Prilog 1. početak crtanja

Prilog 2. detalj linija

Prilog 3. primjer neurografike

Prilog 4. primjer neurografike

Prilog 5. prikaz procesa rada

Prilog 6. detalj rada

Prilog 7. završni izgled rada

9. POPIS LITERATURE

Krznar T. (2007). Rene Descartes i suvremeno shvaćanje prirode. Socijalna ekologija. Vol. 16, No. 1., str. 59-78.

Peić M., (1968), Pristup likovnom djelu, Zagreb: Školska knjiga

Rudolf A., (1985) Vizualno mišljenje. Jedinstvo slike i pojma, Univerzitet umetnosti u Beogradu, Beograd

Rukavina K., (2009), Istina u umjetnosti, Refleksije o spoznajnim aspektima vizualne umjetnosti, Filozofska istraživanja, Vol. 29 No. 3, 2009., str. 567-586.

Šuvaković M., (2005), Pojmovnik suvremene umjetnosti, Zagreb: Horetzky

Web-izvori

<https://proleksis.lzmk.hr/40511/> ,pristupljeno 27.8. 2024.

<https://enciklopedija.hr/clanak/romantizam> ,pristupljeno 27.8. 2024.

<https://neurographic.art/> ,pristupljeno 28.8.2024.

<https://www.vanvaf.com/post/the-benefits-of-neurographic-art> ,pristupljeno 28.8.2024.